

הצעה לדף ויקיפדיה לאריה בן-גוריון

אריה בן גוריון נולד בשנת 1916 בעיר יליסבטגראד, בחצי-האי קרים שברוסיה, בנם הבכור של ד"ר משה קוריטני, רופא, וציפורה לבית גרין, גננת בהכשרתה ואחות בעיסוקה.

בשנת 1920 נרצח אביו ד"ר קוריטני בקליניקה שבביתם בידי רופא-עמית רוסי בזמן משחק שחמט חברי והאם ציפורה בורחת מרוסיה בחזרה לפלונסק אל אביה עם שני ילדיה, אריה ועמנואל (נולד: 1919).

בשנת 1923 ציפורה עולה לארץ ישראל עם אריה בסרטיפיקט על שם דוד בן גוריון, שמותיהם בסרטיפיקט – בן-גוריון. בשלב מאוחר עם הגעת עמנואל עם אביגדור סבו לארץ ישראל יחליפו רשמית את השם קוריטני בשם בן-גוריון.

בשנת 1924 ציפורה מקבלת עבודה כאחות בקופת חולים בחיפה, ומתיישבת ובונה שם את ביתה, כשנה מאוחר יותר מגיע עמנואל עם סבו אביגדור גרין באוניה לנמל חיפה והמשפחה מתאחדת לאחר נתק של שנתיים.

בשנת 1928 ציפורה מתחתנת עם לובה פרידמן-לבוב, זמר ומוסיקאי בעל שם ולמשפחה המורחבת מצטרפת גם רות בתו של פרידמן לבוב. אריה רות ועמנואל לומדים בבית הספר הריאלי.

אריה מצטרף לתנועת "המחנות העולים" כחניך, ואחר כך מדריך.

בשנת 1935 מסיים אריה את לימודיו ובעידוד אמו יוצא למסע שורשים בפלונסק ובפולין ושם גם ניפגש עם יאנוש קורצאק בבית ספרו.

עם חזרתו מפולין הוא מצטרף להכשרה בנען ועוסק בהדרכה בתנועת "המחנות העולים" ברחובות ובכפר ביל"ו.

ב 1937 אריה מצטרף לחבריו ב"קבוצת החוגים" במעיין חרוד – עולה איתם להתיישבות באדמות שאטה ונימנה על מייסדי קיבוץ בית השיטה, בו חי כל חייו.

ב 1939 מדריך אריה (עם תקווה שריג ואברהם ברגנפלד) את חברת נוער א' (הצ'כי) שנמלטו מאימת השואה המתקרבת ונקלטו בקיבוץ.

אריה מקים בית משפחתי לאחר חתונתו עם ברוריה שיף, חברת הקיבוץ וכעבור שנה נולד בנו בכורו חגי. לבקשת הנרייטה סאלד עובר אריה עם משפחתו לקיבוץ יגור ומשמש שם כמורה ומחנך בבית הספר המקצועי "טיץ" (עליית הנוער), במשך שנתיים.

ב 1943 אריה מגויס שוב להיות מדריך לקבוצה מ"ילדי טהראן", בעתלית ואחר כך במגדיל. בזמן שהותו ביגור יוצר אריה עם ידידו גרשון פרדקין קשר עם משפחת יוסף ומרים זינאתי בפקיעין, הם מביאים את שלושת ילדיהם ליגור ללימודים ועושים כל שניתן לדאוג להגנתם ולספק להם קשר עם המימסד האנגלי והיהודי ואחר כך הישראלי ולהקל על מחסורם כמשפחה יהודית יחידה בכפר וזאת במשך 50 שנה במסירות אין קץ.

בשנת 1945 נולדת בתם רזיה, וכעבור שנה אריה נכנס לעבודת החינוך בבית הספר של בית השיטה (קבוצת "אלון", הכיתה הראשונה של בני הקיבוץ). בעבודת החינוך ימשיך (בהפסקות) עד שנת 1966.

ב 1951 הוא נימנה עם מקימי "חטיבת בני הקיבוץ המאוחד" וב 1953 הוא נקרא להקים בטורונטו, קנדה את תנועת הנוער של "דרור החלוץ הצעיר" משימה עליה שקד בהצלחה במשך שנתיים.

בראשית שנות ה-60 התחיל את פעילותו במדור החגים הבין-קיבוצי ובמחלקת התרבות של הקיבוץ המאוחד, בהמשך לפעילותו הוא מייסד את ארכיון החגים הבין-קיבוצי.

ב-1971 אריה יוצא לשליחות שניה (עם ברוריה) ללוס אנג'לס, כאחראי על החינוך היהודי בחוף המערבי מטעם מחלקת החינוך בסוכנות.

בשנת 1973 הוא עורך ביקור ביפן ומהדק את הקשר עם קהילת "בית שלום" ועם מייסדה האב אוטצקי, קשר שנמשך עד מותו. ב-1991 אריה מארגן שליחות למוסקבה, לעריכת ליל-הסדר (פעמיים) ליהודי מוסקבה. ב-1995 חוזה אריה בהעברת ארכיון החגים מהצריף ליד ביתו לבניין-קבע בבית השיטה.

שנה אחר כך נחנך הארכיון המחודש בשם "מכון שיטים" ובו מאות תיקיו וספריו עליהם שקד למעלה משלושים שנה. אריה פרש מניהול המכון אך המשיך בעבודתו שם עד פטירתו בשנת 1998.

1953:	מות לובה פרידמן-לבוב.
1965:	מות ציפורה בת-גוריון. נקברה בבית השיטה.
1982:	מות עמנואל בן-גוריון. נקבר בבית השיטה.
6.6.1998:	מות אריה בן-גוריון.
2008:	מות ברוריה בן-גוריון

פעילותו:

שני תחומי פעילות עיקריים היו לאריה בן גוריון במשך כל חייו: החינוך והתרבות. **לעבודת החינוך** הקדיש כ-20 שנה, החל משנת 1939, בה קיבל עליו את ההדרכה לחברת הנוער הראשונה של קיבוץ בית השיטה. אריה חי על פי מערכת ערכים שאימץ לעצמו בשנות חינוכו – לימודים בבית הספר הריאלי בחיפה, וחברות בתנועת "המחנות העולים", ולא פחות מאלה – הערכים שספג בבית אמו: העבודה כדרך חיים, שוויון ערך האדם, ההתחשבות והסיוע לזולת והמחויבות לחברה שאתה חלק ממנה. ערכים אלה שקד להנחיל לחניכיו – בני הקיבוץ, נערי עליית הנוער, ובשנותיו המאוחרות לכל מי שביקש את עצתו והנחייתו גם בתחומי התרבות. כמחנך היה עקבי בעמדותיו ובשיטותיו, משקיע ללא חשבון ובהתמסרות מלאה לשליחותו ולחניכיו. לא אחת באה השקעה זו על חשבון משפחתו הקרובה. הוא החשיב מאד את חלקה של המסורת התרבותית, הלאומית והחברתית, בעבודת החינוך, וניסה ליצור מסגרות חדשות, בנות זמנן, לתכנים עתיקים ומצטברים. כך גם התמיד בשיטתו ללמד את ההיסטוריה היהודית בלב נופי הארץ שבהם התרחשה, במיוחד בעמק יזרעאל, שבו חי ובו ראה את התגשמות הציונות החלוצית והתחדשות העם היהודי. את תפישותיו אלו הביא עמו גם לשליחויות בחו"ל (קנדה, ארה"ב, מוסקבה).

את גישותיו ושיטותיו אלו יישם גם כשעבר **לעבודת התרבות**, לה הקדיש את חייו מאמצע שנות ה-60 ועד מותו. הוא חתר להידוש מסורות היהדות במסגרת החילוניים, וקרא להעמקת הידע והשורשיות של הציבור החילוני (ובעיקר – תלמידי בתי הספר) בתחומי היהדות, ובניית מסורות תרבותיות חדשות, שיהלמו את חיי הקיבוץ – בפרט, ואת החברה החילונית – בכלל. עם עמיתיו אברהם אדרת צבי שוע ואהרון חפץ החל בריכוז החומר שהצטבר מהפעילות התרבותית בתנועה הקיבוצית. החומר נערך לפי סדר החגים והמועדים, חוברת לכל חג, שמם הכולל: "ילקוטי החגים". כמו כן הופיעו חוברות המוקדשות לפעילות התרבות השוטפת – וכל זה יחד היווה חומר-עזר רב חשיבות לרכזי התרבות בקיבוצים ולא רק. מכל החומר שנאסף בנה אריה את ארכיון החגים הבין-קיבוצי, שהוקם בבית השיטה ואומץ בידי התנועה הקיבוצית. תחילת הארכיון בצריף סמוך לדירתו, ומאוחר יותר – בבית שיוחד לכך. שמו של הארכיון הוסב ל"מכון שיטים", העוסק כיום גם בפעילות חברתית-תרבותית כללית, ומהווה מרכז חינוכי לתנועת "המחנות העולים". אריה היה דמות מרכזית גם בסמינרים הרבים שארגנה התנועה הקיבוצית בתחומי התרבות והחגים, והביא אליהם אנשי רוח רבים מתחומי היהדות, שנקשרו בזכותו לפעילות התרבותית בקיבוצים. במיוחד בלט בסמינר השנתי המרכזי - הסרתב"ק (סמינר רכזי תרבות בין-קיבוצי), שם נשא לרוב את ההרצאות המרכזיות. בשנותיו המאוחרות היה אריה בן גוריון יועץ לרבים – רכזי תרבות, מורים, מדריכים, וקציני חינוך ותרבות בצה"ל. פיתח יחסים הדדיים עם אנשי ציבור מכל שכבות החברה הישראלית.

פרסים

עבודתו של אב"ג זכתה להוקרה מגופים ממלכתיים:

תשמ"ב - פרס האגף לתרבות תורנית במשרד החינוך והתרבות ע"ש יעקב אגרסט, על מפעל-חיים חלוצי-יהודי המוקדש לטיפוח חגי ישראל, ידיעתם והשרשתם בהווה של ההתישבות העובדת, כולל ייסוד ארכיון החגים הבין-קיבוצי.

תשמ"ח - פרס השר לענייני דתות על פעילות מצוינת בתחום הנחלת מורשת ישראל – המכון הבין-קיבוצי לחג ומועד – מפעל-חיים של אריה בן גוריון

תשנ"ד - פרס אבי-חי, כ"מייסד ארכיון החגים הבין-קיבוצי, מחנך ומלמד שהצליח ליצור תשתית תרבותית-יהודית מתחדשת בקהילה הקיבוצית ובארץ כולה".

קישורים

דוד בן גוריון

עמנואל בן גוריון
אביגדור גרין
בית הספר הריאלי בחיפה
תנועת "המחנות העולים"
"קבוצת החוגים"
מעין חרוד
קיבוץ בית השיטה
תקוה שריג
ביה"ס המקצועי "טיץ" ביגור
ילדי טהראן
הנרייטה סאלד
חטיבת בני הקיבוץ המאוחד
תנועת "הבונים-דרור"
ארכיון החגים הבין-קיבוצי
ילקוטי החגים
קהילת "בית שלום" ביפן
מכון שיטים
פרס אבי-חי
האתר של קיבוץ בית השיטה

עריכה פרסים

עבודתו של אב"ג זכתה להוקרה מגופים ממלכתיים:

- תשמ"ב - פרס האגף לתרבות תורנית במשרד החינוך והתרבות ע"ש יעקב אגרסט, על מפעל-חיים חלוצי-יהודי המוקדש לטיפוח חגי ישראל, ידיעתם והשרשתם בהוויה של ההתיישבות העובדת, כולל ייסוד ארכיון החגים הבין-קיבוצי.
- תשמ"ח - פרס השר לענייני דתות על פעילות מצוינת בתחום הנחלת מורשת ישראל – המכון הבין-קיבוצי לחג ומועד – מפעל-חיים של אב"ג.
- תשנ"ד - פרס אבי-חי, כ"מייסד ארכיון החגים הבין-קיבוצי, מחנך ומלמד שהצליח ליצור תשתית תרבותית-יהודית מתחדשת בקהילה הקיבוצית ובארץ כולה".
- תשנ"ו - מועמד לפרס ישראל עבור מפעל חיים

עריכה ביבליוגרפיה

ילקוטים וספרים בעריכת אריה בן גוריון ובשיתוף צבי שוע

- ילקוט שבת – השבת ומקורותיה, השבת במשפחה ובקהילה תשמ"ד 392 עמודים
- ילקוט ראש השנה – תשרי בלוח, בריאת העולם ובריאת האדם, השופר תשל"ח 160 עמודים

- ילקוט יום הכיפורים – תשובה, תפילה וצדקה, המועד ברצף הדורות תשמ"ז 54 עמודים
- ילקוט סוכות – סוכה ומשמעותה, ארבעת המינים, תפילה לגשם תשמ"א 240 עמודים
- ילקוט חנוכה – סיפור המרד והחג, חג ארצישראלי, יהדות מול יוונות תשנ"ו 222 עמודים ויהי אור – אמרות ומנורות תשמ"ד
- ילקוט ט"ו בשבט – ראש השנה לאילן, העץ והיער במקרא ובספרות האגדה תשל"ז 64 עמודים
- ילקוט פורים עיוני – חג הפורים שמו, מקורותיו ודיניו, מנהגי החג, מגילת אסתר תשמ"ו 74 עמודים
- ילקוט פורים שימושי – החגיגה בהתבצעותה, רעיונות, מסכות תשמ"ד 104 עמודים
- ילקוט פסח – החג וגלגולו, משה ואלהיו במסורת, ליל הסדר וגלגוליו תשל"ט 110 עמודים
- הגדה של פסח קיבוצית 15- מהדורות, 1961
- הגדה של פסח לגן הילדים 1971
- ילקוט יום העצמאות – מגילת העצמאות והגיגי חג, יום הזיכרון, כיצד חוגגים תשכ"ז 201 עמודים
- ילקוט שבועות – מועד מתן תורה, מגלת רות, חג הביכורים, חג הקציר תשמ"א 220 עמודים
- ילקוט ירושלים, תשכ"ז, תשמ"ב
- ילקוט תשעה באב במבט ציוני וישראלי תשנ"ז 253 עמודים
- מאה שנות דברית – לקט פרוזה והגות הומר וסלנג על השפה העברית תש"ן 50 עמודים
- ילקוט בר מצווה – בר מצווה במקורות, במורשת, ערכים טקס ומסיבה 202 עמודים
- ספר המחזות והמסיבות לשנת בר המצווה - מחזות מקוריים, שורשים, ברכות 150 עמודים
- עם הילד – ארוע חגיגי של הקיבוץ בגן. היצירה המאחדת את החינוך המשותף 150 עמודים
- ילקוט פינת השבוע – תכני פינת השבוע בקיבוץ תשכ"ד 96 עמודים
- כלולות – הכלולות במסורת נוהגי חתונה בקיבוץ, טקס ותכנית חג הכלולות תשכ"ה 370 עמודים
- ילקוט אבלות – אבל וזיכרון בקיבוץ, תרבות הזיכרון בחברה הישראלית תשנ"ח 370 עמודים
- אלה אזכרה – שירים על מות ועל מוות, עם בנימין יוגב, הצאת הקיבוץ המאוחד-- תשנ"ו 268 עמודים

- ארבע פרשיות התפילין – ילקוט לימודי
- חוזר אל עצמך – חיי אדם בין לידה וזקנה מן המקורות והשירה העברית, הוצאת הקיבוץ המאוחד-1988
- ספר המנורה – מסע עם סמל יהודי לאורך הדורות-1996
- ילקוט בר מצווה – בשיתוף עם משרד החינוך והתרבות – למחנכות ולמחנכים בכתה ז'
- אל תשלח ידך אל הנער – שירים ופרוזה בנושא העקידה, הוצאת כתר -2002 תשס"ב 134 עמודים

מגילות:

מגילת שיר השירים

מגילת רות

מגילת אסתר שסופר סת"ם כתב וילדי קיבוץ ציירו

מגילת איכה כתובה באקרוסטיכון

[עריכה] קישורים חיצוניים

- [ארכיון אריה בן גוריון](#), בארכיון מפלגת העבודה
- [שיטים](#) - מכון החגים הבין קיבוצי
- [רשימת פרסומי אריה בן גוריון](#), בהיברו יוניון קולג'
- סיפור המשפחה ואריה בן גוריון בתמונות - [חלק א'](#), [חלק ב'](#), [חלק ג'](#), באתר [ynet](#)

מקור:

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%90%D7%A8%D7%99%D7%94_%D7%91%D7%9F_%D7%92%D7%95%D7%A8%D7%99%D7%95%D7%9F